

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartási cikkek stb. intézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közöltek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr

Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Március 15.

Örvendetes dolog, hogy március 15-ike, a legnagyobb nemzeti ünnep, évről évre általánosabb kezd lenni az országban. Jele ez annak, hogy nemzetünk hova-tovább nagyobb mértékben méltányolja ama magasztos eszméket, melyeknek március 15-ike volt az alapvetője.

Március 15-ike nagy nap. Jelentőségre nézve fölér ama nappal, melyen őseink megvetették lábukat e haza földjén.

Mi a szomjas vándornak az enyhet adó ital, mi a növénynek a kikelet, mi a rabnak a szó: „szabad vagy”, — az volt a magyarok 1848. március 15-ike.

Mert Árpád hadai elfoglalták e hont, a Hunyadiak és más hősök „vas karjai” meg is tartották azt nekünk, de aztán a nemzet irtóztató mély álomba merült, melyben évszázadokig szendergett mint tetszhalott, s midőn már csaknem az volt hátra, hogy a lélekharangot kondítsák meg számára, egyszerre csak ébredni kezdett nagy álmaiból.

Mint mennydörgés zúgott végig Kárpáttól Adriáig a „Talpra magyar”, és a nemzet talpra állott, mint egy ember, öregifja, kicsinye-nagyja sorakozott a szabadság, egyenlőség, testvériség zászlója alá és tudtára adta a világnak, hogy még él és élni akar. Majd jöttek viharos napok, „élet-halál-nak véres napjai”, s a magyar akkor is dicsően megállotta helyét, megmutatta, hogy élni van hivatva; nevének pedig tiszteletet

szerezett nemcsak a vén Európában, hanem a szabadság hazájában, az Ujvilágban is. A megpróbáltatások ama napjai, melyeken anynyi magyar vér folyt el a szabadságért, a történelem legszebb fejezetét fogják képezni.

Jöttek aztán később szomorú napok, melyekre visszaemlékezve, csordultig telik keserűséggel a szív. De hallgassunk most ezekről. Ma március 15-ike van; az ünnepet bántó gondolatok ne zavarják; a hegedésben levő sebeket ne tépjük le.

Ma negyven éve nemzeti létünk alapját rakta le az akkori nemzedék. Ama nap újja születésünk napja. Legyünk hűvek amaz eszmékhez mindörökké, tartsuk meg a nagy fogadást, mit akkor nemzetünk tett, és az épület, melynek alapja 1848. március 15-én letehető, méltó lesz a fundamentumhoz: nagy, szilárd és dicső.

Az idő méhe Isten tudja mit rejt magában. Napjaink válságosak. A láthatár északi felén sötét, vészit jósól felhők tornyosulnak. Az oszlop, mely a békét éveken át tartotta, immár kidőlt. Nemzetünk ismét megpróbáltatásoknak néz elébe. Merítsünk tanulságot a múlt időkől s ez erőt és önbizalmat fog belénk lehelni a sorsnak bármily súlyos csapásai között.

Ohajtandó tehát, hogy március 15-ike legyen minél általánosabb ünnepe a magyaroknak, ne legyen széles Magyarországon egy helység is, a hol ezt a napot meg nem ünneplik; mert az a nemzet, mely léte döntő

pillanatairól meg nem feledkezik s azok intézőinek érdemeit méltányolni tudja, élhetetlen nemzet nem lehet.

Március 15-ike legyen ünnepe mindig a magyarnak, míg csak „él magyar, áll Buda”!
N—n.

SZEMLE.

Magyarország képviselőháza március 10-iki ülésén fejezte ki részvétét a nagy csapás felett, mely Németországot érte. A magyar kormány, a mint hírét vette Vilmos halálának, sietett részvételének kifejezését adni. Első sorban Kálnoky közös külügyminisztert kérte fel, hogy a német kormány előtt részvételének kifejezését adjon. Hasonló tartalmu táviratot intézett Reuss Henrik herceghez is, mint a német birodalom nagykövetéhez, Bécsbe.

A hatalmak kivétel nélkül, mihielyt értesültek Vilmos haláláról, részvételük kifejezését adták. Az osztrák-magyar monarchiát Rudolf trónörökös fogja képviselni Vilmos császár temetésén.

Az új német császár III. Frigyes Vilmos nevet vesz fel. III. Frigyes Vilmos 1831. október 18-án született Potsdamban. I. Vilmosnak egyetlen fia volt. Kitűnő tanárjai voltak. Főképpen a történelmi tudományok iránt érzett kedvet, 1858-ban kelt egybe Viktória angol királynő legidősebb leányával, ki nyolcz gyermekkel ajándékozta meg. Az új császár nemes és őszinte jellem; s szeretetreméltósága és kedélyessége egész Németországban népszerűvé tette. A beteg császár szombaton utazott el San-Remoból Berlinbe, hogy a trónt az alkotmány szabályai értelmében elfoglalja.

A német császár halála háttérbe szorít ugyan minden egyéb politikai és diplomáciai eseményt s így a bolgár kérdést is, de azért kétségtelen, hogy a dolgok folyása, ha lassabbá lett is, végkép

A „Székelyföld” tárczája.

A székelyek eredetéről.

Orbán Balázs báró, mint a tud. akadémia ujon választott tagja, a múlt héten tartotta meg székfoglaló értekezését, a székely nemzet eredetéről szólva érdekesen és alapos készültséggel.

Örvendetes jelenségnek tekintti, hogy irodalmunk érdeklődése kezd a székelyek felé fordulni, hogy azok is manapság bevonatnak a megfigyelés és tanulmányozás körébe.

Bár ez érdeklődés némely tudósunknál az eddigi történelmi tudattal ellentétes irányban nyilvánul, a midőn megtagadva a székelyek hun eredetét, azokat szent László vagy utódai által telepített határőröknek állítja. Azonban a pusztai állításokat az oknyomozó történelem — bármily tekintélytől eredjenek is — dönthetetlen dogmaként el nem fogadja s így a székelyek odatelepitését pusztai feltevésnél egyébként nem tekinti mindaddig, míg azt kétségszövegbevonhatatlan adatokkal nem okadatolják.

A hun időkől okmányi bizonyítékot felhozni nem lehet, de ha a szent Lászlót követett királyok idejéből egyes községek s kisebb csoportok letelepítését is okmányilag lehet megvilágítani, bizonyul egy félmilliónyi embernek keleti határainkra való áttelepitéséről is kellene ily okmányi bizonyítékokkal bírunk.

Hunfalvy Pál nyelvészeti alapon akarja megdönteni a székelyek hun eredetét, holott semmi ingatagabb alapon nem nyugszik az elvont nyelvészeti érvelésnél. Ő megtagadja Béla névtelen jegyzőjének hitelességét, a székelyek hun eredetére vonatkozó állításait mesének deklarálja. Holott ha a székelyek ugyancsak a XII. században telepítették volna, azt a csaknem egykoru jegyző leginkább tudhatta volna s így nem jegyezte volna krónikájába be a székelyek hun származását.

Azt, hogy a székelyek odatelepitéséről nem mutathatók fel okmányok: azzal akarja Hunfalvy Pál ur igazolni, hogy sem a szepesi, sem az erdélyi szászok nem bírnak az eredeti telepítési okmányokkal, csakis későbbi átiratokkal és megerősítő oklevelekkel. Ha tehát a székelyek odatelepitett határőrök lennének, odatelepitésük szintén ily adomány-levéllal kellett volna, hogy történjék, s ha az eredeti elveszett volna is, nem mulasztották volna — miként a szászok tevék — az uralkodókkal átiratni, a mint hogy átiratták a Székelyföldről kitelepitett aranyos-székiek eredetiben szintén elveszett telepítési okleveleiket, nemcsak a királyok, hanem a nemzeti fejedelmekkel is, de a Székelyföld öslakói nem iratták, mert nem volt mit átiratni, mivel ők területüket nem adomány alapján, hanem vérségi örökjogon bírták, a mely régebbi eredetű a magyar királyságnál. — Míg ellenben a székelyek ama eredetét nemcsak a

nemzet véérébe átmént tudat, nemcsak legrégebbi krónikáink, hanem törvényeink, számtalan székely konstitúció s nagymennyiségű királyi nyilatkozat s a Székelyföld és kultúrája is bizonyítja, mert minden jel tannsitja, hogy hazánk minden más területét megelőzőleg lett a Székelyföld a földművelésnek meghódítva. Hogyan lehet felténni, hogy honfoglaló őseink egészen a XII. századig vadonban hagyták volna, de nem foglalhatták el azért, mert az Attila hunjaitól visszamaradt székelyek már megszállva tartották.

Ezt bizonyítják mindenekelőtt a Székelyföldön lépten-nyomon felmerülő oly helynevek, melyek a hunokkal függnek össze, mint Buda vára, Hírnárka, Attila útja, Attila hegye, Kadicsa, Fintod, Fintos, Derzsák, Tiburez vára, Ritka erdő stb. Az ilyen helynevek nálunk századokon, ezredéken át nem változnak, még akkor sem semmisülnek meg, ha a névadó nép kipusztul. De így van másutt is, mint Konstantinápoly, Alexandria, Smirna, Athén, Róma nevei bizonyítják. De a helyneveknél még nyomtatékosabb bizonyítványokkal szolgálnak a nép életéből kifejlődött székely intézmények és jogviszonyok, melyek annyira eltérők a magyar intézményektől és jogviszonyoktól, hogy azokat egyenesen hun hagyományoknak és örökségnek kell tekintenünk.

Hivatkozik e tekintetben a székelyek nemek és ágak szerinti felosztására, örökösödésére, hivatalviselésére, szóval vérségi kormányrendszerükre, a

meg nem akadt. A kérdés az, hogy minő hatással lesz a bolgárookra a portának Oroszország kívánságára tett nyilatkozata, melylyel Ferdinánd fejedelmet immár másodszor jelenti ki uralkodónak. Erre a kérdésre megfelel egy szófiai távirat, mely szerint a bolgár kormány, még mielőtt hivatalos értesítést kapott a porta e lépéséről, utasította konstantinápolyi képviselőjét annak kijelentésére, hogy a bolgár kormány visszautasít minden javaslatot, melynek keresztülvitele által az ország nyugalma és a most fennálló rend megzavartatnék.

Vilmos császár életéből.

(—) Ritka embernek adta meg a végzet, hogy oly sokáig éljen s hosszas életében oly korszakot alkotó események történjenek, mint ez Vilmos császárral történt. Kortársainak milliói haltak el s a koronás fők óriási nagy száma tűnt le az élet színpadáról. Életében 72 uralkodó hagyta oda trónját és pedig: 52 király, 8 császár, 6 pápa és 6 szultán.

E hó 22-én egy éve lesz, Berlin fényárban uszott; uralkodója születésnapját ünnepelte meg, a kilenczvenediket. A souverain uralkodóházaknak ötvennyolcz tagja vett részt ez ünnepélyen. Megelevenült a csendes ház, melynél rendes időben csendesebb nem szolgált uralkodónak lakhelyül. Háza csaknem polgáris volt, ellentéte a francia udvarnak. A zsenge gyermekkorban kimondhatatlan sokat szenvedett, nehéz küzdelmekben hányatva; ki gondolta volna, hogy pályájához oly világra szóló események lesznek fűzve? A csendes ház környéke megint megelevenedett, mióta belé a halál költözött.

Vilmos császárnak kedvencz virága volt a buza-
virág. A szenvedésekre való visszaemlékezés tette
azzá. Hogy családi virággyá választott, az egy
nevezetes epizoddal függ össze:

Midőn 1806-ban a jeni nap után Napoleon
Berlinbe vonult, a királyi család a császár tiszte-
letére ünnepélyt rendezett. Lujza királyné buza-
virágból font koronával fején jelent meg, s midőn
ez egyszerűség felett egy francia tábornagy esod-
dalkozott, a királyné haragtól kipirult arcocczal
szólt:

Tudja meg tábornagy ur, hogy az az ékszer,
melynek hiánya önnek rajtam feltűnik, az
önök kezében van. — Vagy ezt talán
nem tudta volna ön? Nem oly rég még gaz-
dag aratásnak örvendhettünk, de az önök lovai
letiporták vetésünket, parlagon hevernek földünk.
Önök elpusztítottak mindent, s a mi kincsünk va-
la, Franciaországba vitték. Így esett, hogy most
nálunk a buzavirág is ritkaság s oly nagybecsű,
hogy a királyné is ékszer gyanánt viselheti.

Vilmos császár élete ellen öt ízben követtek el
merényletet s kétszer meg is sebesítették. Elő-
ször 1849-ben; ekkor még csak porosz herceg
volt. 2-szor 1861-ben egy Becker nevű tanuló, s
ekkor könnyű sérülést is szenvedett. 3-szor 1878.
május 11-én egy Hödel nevű bádogos legény há-
romszor lőtt rá, de egy sem talált. Ezt követően
egy hó mulva egy Nobiling nevű kétesövű fegy-

verből lőtt rá s mintegy 30 serét furódott testébe.
Az 5-ik merénylet, melyet mult év július 17-én
terveztek, nem jutott el a kivitelig.

Az 1870-ki porosz-francia háboru alkalmával,
midőn Sedan kapitulált s maga Napoleon is fog-
lyul esett, kit a Bellevue-i kastélyba vittek, Vilmos
is Bellevue-be ment, hogy a fogoly császárral ta-
lálkozzék. Komor gondolatokba merülve ült Na-
poleon; midőn a diszörtség hurrah-kiáltásai fel-
ébresztették, felemelkedett s az érkező király
előlé ment. A király e szavakkal lépett Napoleon-
hoz:

Felség! a fegyver döntött közöttünk; fájda-
lmasan esik, hogy felségeddel ily pillanatban ta-
lálkozzom.

Napoleon felelé:

Köszönöm felségednek, hogy ezen összejöve-
telt engedélyezte.

A király Wilhelmshöhét rendelte a fogoly csá-
szár mellé, s parancsából oly tiszteletes figyelem-
mel bántak vele, mintha nem fogoly, hanem a ki-
rály vendége lenne. Vilmos aznap minden egyes
csapatnak személyesen fejezte ki királyi köszö-
nét. E napon 16 óráig ült lovon.

Tanügy.

Népoktatásügy Háromszéken.

Eötvös Károly Lajos tanfelügyelő következő
jelentést tett a közigazgatási bizottság márczius
6-án tartott gyűlése elő:

A vezetésem alatt álló hivatal februári havi ügy-
forgalmáról következőkben van szerencsém jelen-
tést tenni.

Iktatómra érkezett 294 ügydarab, ezt s az elő-
ző havi 6 ellátatlan ügyiratot 356 kiadvánnyal
3 híján elintéztem; közigazgatási bizottsági ügy-
darab pedig február hónap 80 osztatott ki hoz-
zám; közülök 7-et elnöki elintézésre referáltam
el s kiadványait expedicióra előkészítettem a
mult hónap 71 intézményével együtt, a többi, egy
a folyó hóban kiosztott 11 ügydarabot a mai üle-
sen előadásra készítettem el.

Iskolavizsgálásra 10 napot fordítottam, 7 isko-
lának 18 tanosztályát látogatva meg. Az előpataki
községi iskolában a növendékeknek minden tan-
tárgynál, de különösen a magyar nyelv elsajátítá-
sánál tanusított szép haladása külön kiemelt
érdemet. Arapatak, Erősd és Hídvég iskolái elég
fejlettséget tüntettek föl; Lúget nyirkos új iskola-
épületében a fiatal román tanító szintén jó remé-
nyekre jogosított működik. A hol az iskolák külső
ügyeiben s a tanítók fizetéseinek kiszolgáltatásá-
ban hiányt tapasztaltam, kellőképen intézkedé-
sem, valamint az iskola belételeire vonatkozó utasítá-
sokat is az együtt volt iskolaszékeknek és taní-
tókknak megadtam. A sepsiszentgyörgyi polgári
fiu- és leányiskoláktól beérkezvén a tanfelügye-
lői vizsgálás színormértékűl szolgáló órarendek,
tantervek és tananyag-kimutatások, lehetővé vált
a nevezett intézeteknek tüzetes megvizsgálása. A
miniszteri tantervben előirt tanmenetnek a ta-
pasztalt haladás és siker mindkét intézetnél telje-
sen megfelelő volt; az iskolai rend és fegyelem
kifogástalan, a növendékek értelmi fejlettsége

nem sok kívánni valót hagy fenn. Minden osztályt
minden tantárgy előadásánál megsemmeltem;
minthogy azonban a polgári iskolai szaktanítási
rendszerességénél fogva az osztályok növendékei-
nek minden tantárgyban érettsége nem volt meg-
ítélhető: tervbe vettem mindkét polgári iskola-
nak e tanév folytán újabb meglátogatását és a
tapasztaltokról jelentésemnek a tek. közg. bizott-
ság elé csak akkor terjesztését. Meg akartam még
vizsgálni a sepsiszentgyörgyi községi elemi isko-
lát is, hol azonban látogatásomkor szünidőt tar-
tottak, és a kisdődövadt, melyet sajnálatomra
teljesen néptelennek találtam. A helybeli elemi
iskola, ismétlő és iparos iskolák meglátogatását e
hó folytán fogom eszközölni, a polg. isk. tamü-
helyben tett látogatásomat is alaposabb tájékozás
végett megújítva.

A tanítói karban történt változásokról ezeket
jelenthetem: Barthó Lajos kézdalmási róm. kath.
felekezeti iskolai tanító, kinek nyugdíjaztatása
csak imént eszközöltetett, meghalt; állása még
nincs betöltve; a szászfalvi róm. kath. iskola taní-
tója, Balázs József, és a bodoki községi iskolának
egyik tanítója, Antal Imre, állásáról leköszönt;
helyök betöltetlen. Mult hó folytán jelentetett be
a kézdívisárhelyi „Erzsébet” árvaleány-nevelő
intézet két tanítónője: Gyárfás Borbála és Kósa
Mari. És jelen ülés intézkedésének tárgyát képe-
zendi a nagybaczoni községi iskolánál rendszere-
sített tanítónői állásra Baló Éva okleveles taní-
tónőnek bejelentett megválasztása.

A tanítói változásokról köteles községi bejelen-
tések eddig tapasztalt késedelme a nyugdíjintézeti
fölvételi bejelentések megtételét igen hátráltatja;
ha ily késedelmet tovább is tapasztalnék, kényte-
len leszek a tek. közg. bizottság intézkedését ki-
kérni. Ugyanezt kellene kérnem az iskolai mulasz-
tásokkal szemben tapasztalt rendellenességek és
az 1635—1887. számú tek. közg. bizottsági
határozattal is elrendelt előjárásai havi jelenté-
sek késedelmei és fogyatékossági miatt; azon-
ban a beszolgáltatott adatok s orgos figyelembe-
vételével készitendő ama szabályrendelet, mely-
nek betervezésére 1635—1887. sz. a. engem
utasítani méltóztatott, nyomatékoss szankció adat-
hatik az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 4. §. végre-
hajtásának.

A községi iskolák mind megnyerték már a le-
érkezett magas államsegélyeket, kivéven a bará-
tosi községi iskolát, melynek szorult anyagi hely-
zete talán okolta teszi a sürgető fölterjesztés
iránt benyújtott s mindjárt előadandó folyamod-
ványt. A községek előjárói a magas kormány
által kívánt és már eddigi tapasztalásaim szerint
is üdvösnek bizonyult „Kötelező nyilatkozatot”
az államsegély fölvétele előtt beszolgáltatták;
csak Kovászna községe késlekedik okolatlanul ki-
vánt betoldások nélkül ily nyilatkozatot kiállítani,
minek folytán én a 49377—87. számú magas mi-
niszteri rendelethez képest az államsegély-nyug-
tatvány láttamozását mindaddig megtagadni vol-
tam kénytelen.

Különfelek.

— Időjárásunk. Ilyen változékony időjárás mel-
lett sohasem tudhatjuk, hogy mire virradunk. Ha
ma gyönyörű tavaszi napunk van, holnap már

székekre való politikai felosztására, minden hiva-
talnokainak ugy politikai, mint katonai szabad
választására.

Hivatkozik arra, hogy a székelyek szabadok
voltak személyükre és birtokukra, továbbá adó-
mentességükre és arra, hogy a székely bárhová
telepedett, magával vitte nemességét és adómen-
tességét még akkor is, ha tömegesen szálltak ki,
mint az aranyos-székiek, kik a vármegyéből ki-
szakított földre települtek, de minden székely ki-
váltságait magukkal vitték.

Ellenben a Székelyföldre vármegyei birtokot,
hol királyi jog és jobbágyosság létezett, nem lehe-
tett csatolni s nem született székelyt még a ki-
rály sem tehetett székelyül. Ez oly következe-
sen keresztül volt vive a legújabb időkig, hogy
például volt a Székelyföld közé beékelte néhány
besenyő falu, a melyek F.-Fejérbé voltak beoszt-
va, sőt Kézdi-Szentlélek besenyők által lakott
másik fele része a Székelyföldre tartozott.

A székely hitlenség esetében se vesztette el
birtokát, mert az mindig vérszerinti rokonaira
vagy a községre szállt.

De leghathatósabb bizonyítvány a székelyek
demokratikus alkotmánya, mely a Székelyföld
minden szülöttjét egyenlővé tette; a legszegé-
nyebb és legutolsó ép oly jogokat élvezett, mint
a legelső primor. Az ugynevezett három rend

csak a katonai beosztásra vonatkozott, a mennyi-
ben az első (primor) többet magával lóháton
(volt eset, hogy egy-egy primor 24 lovassal), a
lőfő (lovag) maga lóháton, a gyalogosok szintén
fejenkint keltek fel, kezdetben nyil és lánccsal,
később löfegyverrel fegyverezve. Egyik rendből
a másikba minden fejedelmi nemes- vagy kiváltsá-
g-levél nélkül az évenként tartatni szokott hadi
szemlék alkalmával átléptették, tehát a neme-
sítés a nemzet és nem az uralkodó souverain
jogát képezte. A felebléptetés egyenesen a na-
gyobb szolgálatról feltételeztetett, ellenben a ki
elszegényedett, az alantasabb osztályba sorozta-
tott. Erre a lustrális könyvekből számos példát
hoz fel.

A fejedelmek csak később osztottak csekély
számban armálisokat és nemesleveleket a Székely-
földön is, de ezek is csak ugy nyertek érvényt,
ha a lustrák alkalmával a nemzet által szentesít-
tettek.

Nem volt a Székelyföldön semmi királyi jog,
az uralkodó a Székelyföldre kihálás esetében se
nem örökölt, se nem adományozott, mert ezt az
adományozás tárgyát ott csak némely csekély vá-
radhoz tartozó ugynevezett fejedelmi jószágok
képezték, a melyek számbavehetetlen csekélyse-
gek voltak a székely örökségek nagy komplexu-
maival szemben.

A kihalt családok javai az ág és nem szerinti
vérekre, de legtöbb esetben a községre szálltak;
ez adományozta olyanoknak, a kik a hadköteles-
ségeknek megfelelni tudtak. — Ennek támogatá-
sára számos bizonyítványt hoz fel az 1635-iki
lustrális könyvből.

A község örökösödése és adományozási joga
sehol másutt nem létezik, csakis Torda városá-
ban, melynek, mint leginkább székely lakossággal
bíró városnak, e kiváltságot Báthori Zsigmond
adta 1602-ben; de a székelyek e fenségi jogot
nem fejedelemtől nyerték, hanem gyakorolták és
joguk és székely alkotmányuk alapján.

Szóval a székely alkotmány a tiszta demokrá-
cia és a népfőnség alapjára volt fektetve, míg a
magyar alkotmányba sok feudális intézmény csa-
pott le, melyek a királyi hatalom és a kiváltságos
osztály fejlődését idézték elő s a nemzet nagy ré-
szét a jobbágyosság igájába verték, míg a Székely-
földön a teljes szabadság és jogegyenlőség oly
mélyben volt kifejldve, mint soha még köztársá-
sági kormányforma alatt sem.

Lehet-e józanon feltenni, hogy az anyahon ke-
vesebb joggal megelégedett volna a gyarmatnál?
s hz valóban olyan gyűlevész népből összetobor-
zott fegyenc-gyarmat lett volna a székely nép, a
miként azt Hunfalvy képzeli, vajjon engedtek

vastag hólepel takarja a földet. A mit a ma épít, a holnap már összerombolja. Így megy ez már he-tek óta; tavaszi napfény, dermesztő szélvihar egymást váltják fel. A hivatalos tavasz kezdete valószínűleg még sok jeget fog találni a földön.

— A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet K.-Vásárhelytől levő helyiségét f. hó 14-én nagy veszély fenyegette. Kicsinyben mult, hogy a lángok martalékká nem lett. A dolog úgy történt, hogy 13-án egyik kéményt kiégették s ebből egy borona, mely az építész csodálatos gondatlan-sága folytán be volt építve a kéménybe, lángot kapott. A borona és a statatur nádjá egész napon és következő éjen át égett, s 14-én reggel aztán a láng is kicsapott, a zsarátnok hullani kezdett a fölepből, mitől egyik ág meggyulladt. A veszélyt szerencsére korán észrevették s a tüzet sikerült elfojtani, mielőtt nagyobb kárt tett volna.

— Halálozás. Részvétellel közöljük a következő gyászjelentést: Alólirottak a maguk és számos rokonok nevében mély fájdalommal jelentik a for-rón szeretett anyja, nagynya, özanya, napa és testvér Martonfalvi Kovács Polixena a Szent-katolnai özvi Cseh Ignác nének 79-ik évében folyó hó 11-én esteli 9 órakor végelegyen-gülés folytán Szentkatolnán bekövetkezett halá-lát. A megboldogult hült tetemét folyó hó 15-én délutáni 2 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint Szentkatolnán a családi sirboltba elhelyeztetni. Ötvenkét évét boldog házasságban, kilencz évet özvegységben élt a feledhetetlen és övéi benne egy önfeláldozó, családja java és bol-dogságáért küzdő honleányt birt és veszi-tett el! Áldás és béke lebegjen porai fölött! Szent-katolnán, 1888. márczius 11-én. Leányai: Cseh Eleonora v. Bartha Pálné, Cseh Polixena Sinkovits Ignác né, Cseh Katalin Künnle József né. Vejei: Sinkovits Ignác, Künnle József. Ösünekai: Bánffy Béla, Bánffy György, Marossy Endre, Marossy Béla, Marossy Olga. Unokái: Bartha Zsuzsika Bánffy Zsigmond né, Bartha Gábor, Bartha Juliska, Sinkovits Aurél, Sinkovits Katinka Marossy Kálmán né, Sinkovits Ottó, Künnle Teréz Bodor Tivadarné, Künnle Tivadar. Testvérei: Kovács Amália özv. Becző Sándorné, Kovács István, Kovács László, Kovács Rózalia Hamar Lajosné, n. Kovács Mária Lukácsffy Lajosné utódai.

— Gyergyó-kerületi főesperesnek az erdélyi püs-pök a nyugalomba vonult Salamon Alajos gyer-gyóditrói plebánus helyébe Both Ferencz gyer-gyószárhegyi plebánost nevezte ki. Öszintén gra-tulálunk a megérdemelt előléptetéshez.

— A gyergyószentmiklósi ifjuság harmadik társas összejöveteli estélye, mely folyó hó 10-én volt, utjól igen nagy és szép számú közönség részvé-telével folyt le. Az estély meglepetései: a helyi műkedvelő zenekar által jó sikerrel bemutatott tánczdarabok; egy 1 felvonásos vígjáték: „Ugy-e megmondtam?” Illoszky Theodortól, melyben a szereplők mindmegannyian jól játszottak és sok tapsokat arattak; és végül Miklós Kati ő nagy-sága szavalata, mely a közönség részéről általános tetszésben részesült. Az estély tiszta jövedelme 8 frt 16 kr, mely összeg a már megtartott két estély jövedelmével együtt 27 frt 36 krt tesz ki. Jelen voltak az estélyen: Orel Máténé, Merza Kristófné,

Lázár Zakariásné, Novák Jánosné, Szász Ignác né, Giacomuzzi Baptistné, özv. Görög Józsefné, Bog-dán Istvánné, Sáska Kajetánné, ifj. Vákár István-né, Kálmán Istvánné, özv. Soutschekné, ifj. Dró-tos Jánosné, Szentpétery Kata, Lázár Hedvig, Ruszt Róza, Miklós Kati, Romfeld Eliz, Görög Rebi, Bogdán Katinka, Medgyesy Vilma, Görög Katinka, Bogdán Aranka, Fiala Rebi, Szász Etel-ka, Korpos Irma. Az estély szokás szerint 12 óra-kor ért véget.

— A gyergyószentmiklósi veres kereszt egylet a bőjti fillérestélyeit folyó hó 8-án tartott estélylyel bevégezte. Húsvét után újból megkezdí, még pe-dig zenével.

— A gyergyószentmiklósi ifjuság által a szegény tanulókat segélyező egyesület javára rendezett társas-estélyek utolsója folyó hó 17-én lesz. A ren-dezőségnek sikerült ez estélyre Orel Máténé és Merza Kristófné urnókat megnyerni a háziasszonyi tiszt elvállalására. Az estély élvezetes műsoráról gondoskodva lesz.

— A gyergyószentmiklósi szegény tanulókat segé-lyező egyesület évi rendes közgyűlését folyó hó 18-án tartja meg.

— Nyilvános köszönet. Kézdivásárhelyi tekinte-tes Nagy Ezékiás és neje Filőp Anna asszony a „Stephanie” menedékházunk javára 25 forint ala-pítványt tettek. Fogadják e helyen a munkakép-telen öregek nevében kifejezett hálás köszönetünk nyilvánítását. Kézdi-Vásárhelyt, 1888. márczius 8-án. Br. Szentkereszty Stephanie, elnök. Vajna Károly, jegyző.

— Nyilvános köszönet. A „Háromszéki Takarék-pénztár részvénytársaság” tekintetes igazgatósága intézetünk részére öt ven forint segélyt adomá-nyozott. Midőn e nemes tettet nyilvánosságra hoz-zuk, egyuttal sietünk érte a tekintetes Igazga-tóságnak szegény árváink nevében legmelegebb köszönetünket nyilvánítani. Kézdi-Vásárhelyt, 1888. márczius 11-én. A háromszékmegyei „Er-zsébet” árvaleány-nevelő intézet kezelő-bizottsága nevében: Br. Szentkereszty Stephanie, el-nök. Vajna Károly, jegyző.

— Czegváltozás. Az előnyösen ismert „Fejér Lukács” czég, mely már negyvenkét év óta áll fenn Kézdi-Vásárhelyt, a néhai tulajdonosnak még életében tett rendelkezése szerint megválto-zott. A kereskedést jövőre a néhaiak fiai: Fejér Antal és Károly, fogják folytatni „Fejér Lukács fiai” czég alatt.

160-ik közlemény
a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő in-tézet javára történt szíves adakadásokról.

Alapítványaitak befizették: Gál Gusztávné sz. Gyárfás Mária 100 frtot, ifj. Dávid Ist-vánné sz. Czifra Józefa 25 forintot.

Fogadják a kegyes alapítványt adományozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket.

K.-Vásárhelyt, 1888. márczius 8-án.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.
Vajna Károly,
jegyző.

A kézdivásárhelyi „Rudolf” kórházról.

Febr. havi gondnoki jelentés.

A magyar szent korona országai veres kereszt egylete központi szívélyes segélyezése mellett fennálló kézdivásárhelyi „Rudolf” kórházra vonatkozó febr. havi gondnoki jelentésemet a kö-vetkezőkben van szerencsém előterjeszteni:

Febr. hó végével Baló László számvéző ur a kórháznál levő ellenőrzési könyveket számba vé-ve, lezárta s azokból a következő eredmények tünnek ki:

Febr. hóban a készletben levő termények, zsi-radék, fűzelék és kerti vetemények elfogyaszta-tván, számbavették és folyó árban számítva 29 frt 23 kr o. é. a pénztárba utaltattott.

Febr. hó folytán ápolattott 18 beteg, ebből elbocsáttatott javulva 7, maradt a hó végén 11. Február hóban ápolási nap volt összesen 269, a 50 kr = 134 frt 50 kr; ebből ingyenes ápolási nap 39, a 50 kr = 14 frt 50 kr; ezt levonva, ma-rad 120 frt -- kr.

Kovács Károly pénztáros ur havi forgalmi kimutatása.

Bevételek:

A karatna-, volál- és feltorjai ver. k. egyll. fioktól tagsági díj fejében . . . 4 frt 67 kr.
A kórh. rakt. eladatott 5 hecto paszuj . . . 20 frt -- kr.
Szabó Róza vendéglősnő adománya . . . 3 frt 50 kr.
A kézdivásárhelyi csizm. ipartárs. ágy-al. czimen ígért pénz befizette . . . 42 frt -- kr.
Tőkeamat-jövedelem . . . 20 frt -- kr.
Ápolási díjból . . . 108 frt -- kr.
A hó folytán elfogyasztott termé-

nyek értéke . . . 29 frt 23'kr.
Pénzmaradvány . . . 227 frt 73 kr.
Összesen 450 frt 13 kr.

Kiadások:

Ápolónők ruhakészítási díjába . . . 3 frt 36 kr.
A „Székelyföld” cz. lap előfizetésére . . . 1 frt 50 kr.
Kórházi aprólékos kiadásokra . . . 15 frt -- kr.
Schopper J. G. számlájára . . . 71 frt 51 kr.
Bélyegekre Dr. Pethő József urnak . . . 1 frt 80 kr.
Thalmayer és Seitz számlája . . . 39 frt 38 kr.
2 nagy öl fa áraban a városnak . . . 24 frt 19 kr.
Erdő Sándor számlája . . . 1 frt 25 kr.
Megyaszi Mózesnek fuvarért . . . 1 frt -- kr.
Bertalan Antalnak 1 öl faért . . . 7 frt 37 kr.
Kórházi aprólékos kiadásokra . . . 10 frt -- kr.
A honv.-zászlóalj-parancsnokságnak visszatérítmény ápolási díjból . . . 21 frt -- kr.
Zalaváry Béla számlája . . . 2 frt 40 kr.
Benczur Judit főápolónő havi illetm. . . 17 frt 88 kr.
Mikonya Józsefné s.-áp. havi illetm. . . 17 frt 88 kr.
Szolga és szolgáló fizetésébe . . . 12 frt -- kr.
Kovács Póli szolgáló havi fizetésébe . . . 4 frt -- kr.
Tejért . . . 11 frt 60 kr.
Hus árába . . . 20 frt 09 kr.
Fűszernemüért . . . 16 frt 34 kr.
A hó folytán elfogyasztott termé-nyek értéke . . . 29 frt 23 kr.
Pénzmaradvány hó végén . . . 109 frt 53 kr.
Összesen 450 frt 13 kr

Az előfordult betegségek nemeiről az orvosi jelentés fog felvilágosítással szolgálni.

Tisztelt választmány! E hó folytán nem történt semmi nevezetes kórházunk belsőletében, a mi megjegyzésre méltó volna. Pontosság, rend, tisz-taság van mindig és a betegek a legkitünőbb gon-dozásban részesítettek.

Mely jelentésem után maradok a tisztelt vá-lasztmány iránti tisztelettel.

Kézdi-Vásárhelyt, 1888. márcz. 7-én.

Szőcs József
polgármester,
kórházi gondnok.

A közönség köréből.*

Gyergyó-Szentmiklós, 1888. márcz. 6.

Mint közpályán működő ember, a támadásokkal a magam részéről nem sokat törődven, azon isme-retlen egyén berzenkedései sem alterálnak, ki a „Székelyföld” folyó évi 18-ik számában, tehetet-len pulykamérgétől ragadtatva, nem is gyanítá, hogy midőn kötelességem teljesítéséért gyaláz, akarata ellenére minden sora dicséretemre válik.

Azt azonban mégsem tettem volna fel, hogy Gyergyó-Szentmiklóson találtassék olyan irás-tudó férfi, ki az annyira áldásosan működő irgal-mas nővéreket és azok derék főnöknőjét oly lova-giatlan módon gyanusítani és megrágalmazni ké-pes lenne.

Azért tehát felszólítom az „Ego sum” név alá bujt ciklikirót, hogy ha van hozzá bátorsága, ne-vezze meg szépséges nevét, s az igazság érdeké-ben -- ha ugyan van iránta még valami kevés ér-zéke -- hozza nyilvánosságra „a szülők azon nagy részét, kik kénytelenek a kézi munkákhoz szüksé-geltető cikliket négyszeres árban is a zárdában megvenni”, mert különben rágalmazó a neve.

Végül értesíteni kívánom a t. olvasó közönsé-get, hogy a „Veres kereszt egylet” választmánya a bőjti időszakra a táncz és nem a zene nélküli fillérestélyek tartását határozta el és sikeresen keresztül is viszi; tehát az „Ego sum” nem mondott igazat, mi neki szintén egyik gyenge oldala, mert „a mi nem egyez meg az igazsággal, a becsületességgel sem férhet meg”.

A jótékony célt kár a szájukra venni azoknak, kik az eszközök megválasztásában lelkiismeret-lenek.

A törvényesség mind vallási, mind polgári ér-telemben bűn; jótékonyt bűnös cselekedettel gyakorolni nem szabad; mert nagyobb rossz a rossz példa, mint azon kevés jó, mit a törvény-szegő jótékonyt által eszközölni lehet.

De hiába, ki tehet arról, ha itteni társadalmunk tánczoló dervisei csak azon törvényeket respek-tálják, melyeknek megszegése miatt a zsendár nyakon csipheti s hűsölni könnyen a dutyiba vetheti?

Kik az örm. szert. egyház ünnepein, mint a „Szent Háromság legény-egylet”-nek tagjai, veres köpenyekben parádéznak, azoknak nem illik az egyház törvényeit legénykedni, mert irva van, hogy: „Jaj a botránkoztatónak!”

Ferenzi Károly
lat. szert. plebánus, isk. igazgató
és egyházkerületi jegyző.

* E rovat alatt helyet adunk a közérdekű felszólál-soknak, de a felelősség a beküldőt illeti.

Szerk,

Piaczi árak

Kézdi-Vásárhelyt, március 8-án.

Buza (tisza)	hektóliterenkint 5 frt 50 kr
" (elegy)	" — frt — kr
Rozs (tisza)	" 3 frt 90 kr
" (elegy)	" — frt — kr
Arpa (tisza)	" 3 frt 60 kr
" (elegy)	" — frt — kr
Zab	" 1 frt 95 kr
Törökbuza	" 4 frt 90 kr
Kása (köles)	hektóliterenkint 8 frt — kr
" (árpa)	" 24 frt — kr
Borsó	" 8 frt — kr
Lencse	" 10 frt — kr
Fuszulyka	" 6 frt — kr
Pityóka (legszebb)	" 1 frt 10 kr
Marhahús	kilogr.-kint — frt 28 kr
Disznóhús	" — frt 40 kr
Juh-hús	" — frt — kr
Szalonna	" — frt 75 kr
Faggyu (nyers)	" — frt 22 kr

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Sz. 227.—1888.

adó. hiv.

Hirdetmény.

Megyénk kir. adófelügyelőjétől a t. evre szerkesztett és számvevőileg megvizsgált tőke-kamat és járadék, valamint a IV-ed osztályu kereseti adó-kivetési lajstromok megérkezvén, közszemlére a városi adóhivatali helyiségben ki vannak téve s a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Kik azok ellen folyamodni kívánnának, folyamodásaikat 8 napalatt vagy közvetlen a sepsiszentgyörgyi kir. adófelügyelő urho, zvagy pedig hozzám adják be; az elkésztett érkezett folyamodások tekintetbe nem vétetnek.

K.-Vásárhelyt, 1888. március 14-én.

Szőcs József,
polgármester.

Hirdetmény.

A háromszékmegyei »Erzsébet« árvaleány-nevelő intézet pénzvagyont jelzáloggal biztosított kölcsönökkel ohajtván jövőre gyümölcsöztetni, közhírré teszi, hogy az intézet kölcsönöket ad következő feltételek alatt:

1. Pénzkölcsönök adhatók tehermentes birtokra a földadó szerint felvett törvényes becsérték egyharmadáig. A kikölcsönzött összeg egy személynél és biztosítókra 100 frttól 1000 forintig terjedhet, s lehetőleg aranypénzben számítandó.
2. A kölcsönért folyamodó kérvényéhez mellékelni tartozik adókönyvét és eredeti birtokivét hiteles másolatban. A megszavazott kölcsön csak a telekkönyvi rangsorozati elsőbbség följegyzésének felmutatása után adandó ki.
3. Ha oly egyén akarna kölcsönhöz jutni, ki az említett rangsorozati elsőbbséget C. 1. alatt kimutatni nem tudja, s az intézettől nyerendő kölcsönből ohajtja birtokait tehermentessé tenni, a kölcsönösszeg a hitelező vagy hitelezők törlési nyilatkozatának átvétele s a törlési és bekebelezési költségek levonása után fizetendő ki.
4. A kölcsönző hordozza a megadott összeg után a bekebelezési és kitáblázási összes költségeket.
5. A kölcsönök kamatja 8%-ban állapítatik meg s félvényként előre fizetendő.
6. Pontatlan kamatfizetés esetén a tőke azonnal fölmondottnak tekintendő.
7. A pénkezelő bizottság minden hó első szerdáján gyűlést tart, a kölcsönért jelentkezők kérése e gyűléseken intéztetik el.

K.-Vásárhelyt, 1888. március 13-án.

A háromszékmegyei
»Erzsébet« árvaleány-nevelő intézet
pénkezelő-bizottsága.

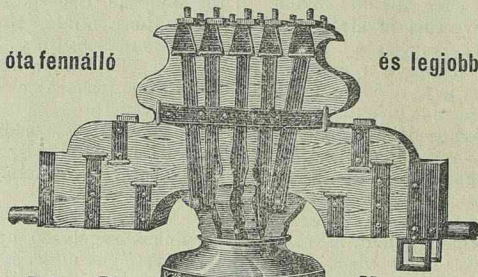
Manchen Mihály

mint a már 1822. év óta fennálló

és legjobb hírnévnek örvendő

Legjobb
szerkezet

Forgó
csapok

HARANG-ÖNTŐDE

birtokosa

és vezetője

Segesvárott

Erdélyben

felső piac-sor

168. házz. alatt

ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű új harangok készítésére egész vas- vagy cserfa-koronával, továbbá egész vasból álló harangszékek készítésére, valamint régi, megromolt állapotban lévő harangok tetszésszerű nagyságban való átöntésére, ugyszintén raktár-készletben lévő kisebb rendű harangok pontos szállítására. Mindent a legjobb és leg-tisztább anyagból! Szolid munka jótállás és jutányos árak s esetleg részletfizetés mellett!

Előnyös alkalmi bevásárlás

KOVÁSZNAI és KERESZTESY

NŐI DIVATTERMÉBEN (Brassó, főtér).

Menyasszonyi, séta- és házi-ruhák (toilettek) a legújabb divat szerint készülnek.

Továbbá a raktár-készlet egy részét tartalmazó női divat gyapju és selyemruha-szövetek fekete és minden színben, posztó maradékok, mosó satin és cretonok, ugyszintén női- és gyerek-felöltők, eső-köpenyek és mantillok a tavaszi új bevásárlás miatt előnyös áron adatnak el.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek.

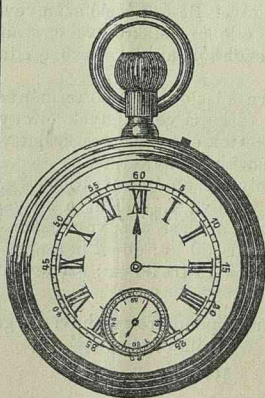
Ugyanott egy gyakornok felvételik.

Raktára a leghíresebb szemüvegiparnak Rathenowból
(Poroszország.)

BOTH J. és MÜLLER

chronometer-, műórákésztők, optikusok, elektro-technikusok
és városi óragondozók

BRASSÓ, széles-utca 599. sz. a.

ajánlják dusan felszerelt raktárukat valódi svájci zsebórákból, svarczvaldi faliórákból, keret- és képes órákból, bécsi ingaórákból és amerikai s francia ébresztő-órákból, valamint arany, ezüst, nikel, fehér fém és acél láncokból.

Nagy választék optikai szerekből, mint: szemüvegek, csiptetők, barometer, termometer, színházi látsók, tábori látsók és microscopok.

Minden javítás három évi kezes-ség mellett gyorsan és szolidan eszközöltetik.

Eladásnál 5 évi kezesesség.

Pontos kiszolgálás és bámulatos olcsó árak.

4—*

Toronyórák,

házi és szállodai távirádák felállítására pontosan és legolcsóbban eszközöltetik.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt,

Megrendelt tárgyak
nem tetszés esetében veszteség nélkül visszavételnek.